

NEODVISNOST

Izhaja tedensko — Valja po pošti dostavljen: na mesec Din 6—, za tujino na mesec Din 10— — Oglasi po tarifi

Tednik za vsa javna vprašanja

Uredništvo in uprava: Maribor, Ulica 10. oktobra — Telefon 26-16 — Rač. pošne hran. 17.160 — Rokopisov ne vračamo

Slovenski narod si bo pisal svojo sodbo sam, ne frak mu je ne bo in ne talar.

Ivan Cankar.

Ljudska fronta nikogar ne odbija in pusti vsakomur svobodo svetovnega nazora. Zato bo tudi zmagala, ker je vse-ljudska in naravna. Narava pa doseže svoje, ne da bi vprašala uradne predpise...

P. T. — dopisnik iz Pregrada.

Organiziranost ali namen?

Časopisje meščanskih strank je zabeležilo z vso škodoželjnostjo, ki mu je pri roki, pojave razpok med različnimi strujami slovenskega delovnega ljudstva. Odhod nekaterih pripadnikov gibanja v Zagreb 11. aprila 1937, kjer so si izbrali dr. Mačka za svojega neposrednega šefa, njihov načrt razdelitve dela po stanovih, odpovedno pismo vodstva socialnih demokratov z dne 6. VI. t. l. in iz objave dopisov porojena polemika in razdraženost, vse to je dalo meščanskemu časopisju zunanjo podstavo za objestno veseljačenje. »Jutro« je planilo na dan z veselim »Saj smo vedeli!«, Slovenec pa je kar naravnost napisal »Razpad ljudske fronte«, čeprav je preje vedno pisal, da je ni, razen če šteje svojo fronto za to.

Množice delovnega ljudstva omenjenih pojavov gotovo niso bile vesele, vendar bi bilo pretirano trditi, da so jih pojavi omajili ali oplašili. Toliko politične razsodnosti pa že majo, da lahko na prstih seštejejo že tri važne dobičke prav istih pojavov.

Prvi dobiček omenjenih dogodkov je spoznanje, da priznavajo meščanski listi naše gibanje, kakor hitro upajo, da smo se med seboj temeljito sprli in zlasali. Dokler držijo pa različne struje skupaj, dotlej nas — ni.

Drugi dobiček je, da zdaj po dogodkih bolj jasno vidimo različnost metod in taktike posameznih skupin. Prav različnost metod in taktike so pa vs te struje pred letom dni premalo obdelale.

Tretji dobiček je spoznanje, da je bil sporazum z dne 20. VII. 1936 vsebinsko in obično nepravilno sestavljen, ker je vrgel poudarek na — svobodnost dela, namesto na skupne točke sporazuma.

Za nadaljnjo zbiranje demokratičnih sil med Slovenci so postavili na eni strani pogoj »organiziranost skupin«. Pogoj spada v smislu gornjih izjav med sestavine »drugega dobička« in postavlja na prvo mesto izvedbe vprašanje »procedure«. Zato mislimo, da bomo koristili stvari, če si ogledamo »organiziranost skupin« bližje.

Ko je šestojanuarska diktatura prepovedala politične skupine, onemogočila je tudi organiziranje političnih skupin. Tiste, ki so obstajale ob prepovedi, so se razšle. Toda ko so se razšle, niso v glavnem pustili uspehi prejšnjega dolgoletnega skupnega dela in vzajemnega osebnega poznavanja sodelujočih. Ker je bila prepoved političnih strank izključno samo pravno dejanje, tikala se je pa političnih pojavov, je mogla učinkovati tudi samo pravno, ne pa politično, ali z drugimi besedami, takrat obstoječe stranke so stvarno obstojale še naprej, samo zakon jih ni poznal več; obdržale so svoje kadre, svoja vodstva in so kvečjemu tehniku delovanje spremenile. Seveda je pa moralo prenehati redno delovanje organov takih strank; zato nobena teh strank ne more danes o sebi trditi, da je »organizirana skupina«.

To lastnost je mogoče pridati le tistim skupinam, ki so se poslužile leta 1931 izdanega zakona o društvih, shodnih in posvetih in ki so si izprosile predpisano dovoljenje ustanovitve in — organiziranja. Še te politične stranke pa so — zopet zaradi predpisov zakona o društvih — na milost in nemilost odvisne od svobodnega preudarka oblasti zlasti, ko gre za vpra-

Za skupnost naprednih sil

Kmečko-delavsko gibanje je predvsem socialno gibanje. Opira se prvenstveno na kmete in delavce kot osnovne sile naroda. Slovenski narod je rešila slovenska vas, slovensko industrijsko gospodarstvo je plod produktivnega dela slovenskega delavstva. Poleg kmetov in delavcev so pa tu še drugi sloji, ki jim današnje socialne razmere jemljejo eksistenčno možnost. Je tu predvsem takozvani srednji sloj, malo obrtništvo, malo trgovstvo, pa uradništvo in intelektualci. Povezati vse te družabne sloje, v eno celoto, to je osnovna in najnujnejša naloga gibanja.

Ti sloji, ki tvorijo ogromno večino našega naroda, so pa večinoma ali brezbrizni za probleme današnjega časa ali pa v službi najrazličnejših strank in stranic, in so prav zaradi tega brez moči. Njihov vpliv na razvoj socialnih in političnih razmer doma in v državi ni zdaleka tako velik kakor bi lahko bil, če bi tvorili skupno, organizirano politično silo. Še najbolj tragičen je v tem pogledu položaj takozvanih naprednih elementov v našem narodu. Upravni elementi, ki bi morali biti gonilna moč socialnega, gospodarskega in političnega napredka, so radi medsebojne razcepljenosti takorekoč izrinjeni iz političnega tekmovanja, so v našem javnem življenju skoro brez pomena. Pa je vendar očitno, da bi združeni predstavljali v naš slabšem primeru vsaj tako močno politično silo kakor Slovenska ljudska stranka. Razlika je le v tem, da je Slovenska ljudska stranka enotna in zato aktivna, medtem ko so ostale napredne sile neenotne in večinoma pasivne. Od tod stalna premoč ene stranke nad vsemi drugimi.

Pri nas se politični boji vrše še vedno v znamenju nasprotja med klerikalizmom ali liberalizmom. V tem ozkem okviru se pa politična delavnost ne izživlja več v nobeni drugi državi in med nobenim drugim narodom. Novi čas in nove razmere so rodile nove ideje ter nove potrebe in težnje, ki nimajo nič skupnega s primitivno miselnostjo našega klerikalizma in liberalizma. Tudi radi te priložene nesposobnosti dojemanja idej in težnj novega časa se pri nas liberalizem in klerikalizem borita le za oblast radi

oblasti. Vse drugo, politični programi, načela in potrebe naroda so postranske zadeve, o katerih se govori le v agitacijske namene. Toda nove ideje, sodobno pojmovanje narodovih potreb so medtem globoko prepojile tudi težko in počasno slovensko miselnost. Naše ljudstvo občuti danes vse drugače socialno diferenciacijo in pomen naroda, nego v letih pred vojno. Njegove ideje občega napredka lomijo tesne miselne okvire njegovih uradnih naprednih strank. Tudi naš kmet že zdavnaj ni več to, kar je bil v letih, ko je pri nas klerikalna stranka začela zmagonosno osvajati slovenske vasi. V normalnih razmerah, ki bi omogočile narodu, da se svobodno izjavi, bi se kmalu pokazalo, da se je izvršila v globini narodove duše velika sprememba.

Število pristašev naprednih idej je stvarno v mestih in na deželi silno porastlo. Prav to neprestano ustvarjanje novih naprednih strank in gibanj dokazuje, pri vsej vedno večji in nedvomno škodljivi razcepljenosti naprednih elementov, da se stalno krepijo sile, ki so obračunale s starim časom, s starimi idejami in starimi strankami in iščejo nova pota in nove idejne vsebine za svoje politično, socialno in gospodarsko delo med narodom.

Napredne moči v našem narodu so vzlic vsemu v neprestanem naraščanju, toda ves ta vzpon je obsojen na stvarni neuspeh, ako se vse te razcepljene skupine ne znajdejo in zedinijo na skupnem programu in pri skupnem delu za resnični socialni in politični napredek našega ljudstva.

Gibanje hoče predvsem ustvariti to možnost združitve in uveljavljanje vseh aktivnih in koristnih sil, ki žele delati silno za koristi naroda, za potrebe našega kmeta, za socialne težnje naših delavcev, za socialne in gospodarske pravice vseh zastopanih ljudskih slojev.

Ljudsko gibanje odpira na stečaj vrata vsem, ki hočejo v tem pravcu delati. V tem gibanju je dovolj mesta za vse, ki hočejo dvigniti naš narod lu uveljaviti njegova stremiljenja, za vse pobornike napredka in zagovornike ljudskih pravic.

Združena opozicija v Sloveniji

Skupina kmečko-delavskega gibanja in odbor radikalne stranke za Slovenijo sta se dogovorila za sodelovanje po vzgledu srbske združene opozicije in je bil v to

svrhu določen skupni odbor. Navedena skupina radikalov je izrazila soglasnost s socialnim programom slovenskega kmečko-delavskega gibanja.

Za vse dele opozicije, ki je dobre volje, je dela dovolj.

Dr. V. Kukovec.

šanja praktičnega dela med množicami. Saj je po današnjih predpisih mogoče s preprosto uporabo taksnega predpisa čez noč uničiti vsako izmed teh strank. »Organizirane skupine« so torej ta čas samo stranke kot JNS, JRZ, Hodžerova borbaška skupina in Ljotičev Zbor. Te so »organizirane«, dasi s tem ne mislimo na njihovo »zasidranost« v množicah.

Kaj pa skupine in gibanja, ki so se razvila v času izza uvedbe diktature? Čisto gotovo je, da jim v danem pomenu besede ne smemo priznati značaja »organiziranih skupin«, najsi bi bile še tako popularne. Edino znamenje njihove organiziranosti je namreč zavest določenega namena, programa, nič pa nimajo znamenj delovne urejenosti.

Iz teh misli smemo posneti sklep, da bi

za zbiranje demokratičnih sil med Slovenci pogoj »organiziranih skupin« ne bil izvedljiv. Vsaka stran, ki postavlja ta pogoj, se izpostavlja ugovoru, da njej sami manjka pravica, da se šteje za organizirano; izpostavlja pa se tudi osamljenosti. Razen vsega tega pomeni določitev tega pogoja še prisvajanje pravice, da ceniš svojega morebitnega sopogodbena po lastnem preudarku, ali je organiziran ali ne, torej spet v okviru lastnih taktičnih koristi.

Nasproti izraženi miselnosti, da je mogoče zbiranje demokratičnih sil le med »organiziranimi skupinami«, se nam zdi vsaj na terenu slovenskih političnih vprašanj in zahtev vprašanje določitve skupnega dela prva in glavna stvar. Tembolj, ker se da prav to vprašanje razčistiti

Naročnikom!

Današnji številki smo priložili položnice in prosimo vse naročnike, naj nam zanesljivo poravnajo naročnino vsaj do desetega v mesecu. Opozarjamo, da je naročnina plačljiva vnaprej. Posebej pa opozarjamo naročnike, ki so v zaostanku z naročnino za mesec junij in julij, naj nam isto zanesljivo nakažejo do določenega termina. Brezpogojno in brez izjeme bomo ustavili list vsem, ki ne bodo plačevali v redu naročnine. Pripominjamo, da živi naš list izključno ob naročnini in da so mu zgolj redno plačujoči naročniki zagotovili obstoj. Kdor ne plačuje v redu naročnine, ubija list. Naročnike, ki so v redu plačali naročnino, prosimo, naj shranijo položnice, ali pa naj jih izroče svojim prijateljem, da se naroče na naš list. Dolžnost vsakega našega zvestega naročnika je, da nam pridobi vsaj še enega novega naročnika.

UPRAVA »NEODVISNOSTI«.

Tedenska kronika

Rudarji za zvišanje plač. Pretreko soboto je delavstvo TPD po svojih treh strokovnih organizacijah sklicalo konferenco, ki je razpravljala o težkem položaju, v katerega so zabredli rudarji vsled druginje, odplačila delov in zmanjšanja mezd. Predstavniki vseh treh zvez so soglasno sprejeli dodatek h kolektivni pogodbi z dne 31. VIII. 1936: a) zvišati se morajo povečani draginji odgovarjajoči prejemki delavstva; b) definitivno naj se revidira akordne postavke, ki jih itak predvideva § 6 kolektivne pogodbe, kar pa se doslej ni izvajalo; c) Sporazumno naj se izdelajo potrebna tolmčenja nejasnih, od nosno dvomnih določb obstoječe kolektivne pogodbe. Poleg tega naj posebna delegacija predloži vodstvu TPD apel, da se skoraj rešijo pereča lokalna vprašanja, kot zidanje stanovanjskih hiš, postavitev kopalnic, ureditev razsvetljave itd.

Konkordat. Kar nas je te dni najbolj zanimalo, je bilo glasovanje konkordata, ki bi imel prav za Slovence dalekosežne posledice. V skupščini je bil konkordat izglasovan s 167 glasovi proti 129. Konkordat ni bil takoj predložen senatu, temveč bo šele v jeseni. Medtem pa bo poskušal predsednik Stojadinović pregovoriti novozvoljenega patriarha in tako se pomiriti s pravoslavno cerkvijo.

Vendar se debate krog konkordata niso polegale. Kot poroča »Vreme«, so po izglasovanju konkordata delili po Beogradu letake sledeče vsebine: »Izglasovanje konkordata je največja izdaja naše mukotrpne zemlje. Mračnjaki in inkvizitorji, lotite se svojega razdiralnega posla! Po konkordatu so vam vrata na stečaj odprta.«

Pokojnega patriarha Varnavo hoče sv. Sinod proglasiti v najkrajšem času za svetnika.

Laži in klevete g. ministra dr. Kramarja so tako obsirna snov, da izhajajo v »Slovenec« v nadaljevanjih.

Legionarska skupina na Poljskem zahteva odpravo ozlogorice revizije konkordata. Krakovski konflikt, ki ga je izzval mitropolit Sapieha s tem, da se dal odstraniti zemeljske ostanke maršala Pilsudskega iz kraljevske kriptne katedrale na Wawelu, je imel v vsem poljskem narodu velik odmev. Na semski protestni skupščini je sprejeta resolucija, ki se zavzema za odpravo konkordata, ki so ga po mli volji lahko izrabljali razni cerkveni dostojanstveniki.

brez ozira na stanje, ki »ureja« danes »organiziranje« političnih sil. Zato mislimo, da ni treba pretiravati pomena »organiziranosti« v trenutkih, kakršni so današnji, zlasti pa, da ga ne smemo postavljati pred vprašanje namena zbiranja sil. Kar mislimo, smo povedali, da opravičimo pomisleke proti pogoju »organiziranosti skupin« in da izrazimo prepričanje o škodljivosti ali zavlačevalnosti takega pogoja. To, kar velja za razčiščenje med nami samimi, Slovenci, ne pride nujno v poštev v našem razmerju nasproti drugim osnovnim narodom in pokrajnam države. Nasproti tem smo že organizirani, če smo — Slovenci in če se tega politično dosledno zavedamo. Zato je v tem razmerju lahko tudi vprašanje procedure prva stvar.

—ar.

»Drang nach Süden«

Prejšnji teden je bil v Berlinu kongres nemških zgodovinarjev, na katerem je govoril tudi prof. Wilhelm Schlüßler. Njegova izvajanja bi se zdeli slehernemu objektivnemu človeku neumna in brezsmiselna, vendar moramo žal poudariti, da jih Nemčija sprejema kot čisto znanost. V glavnem se njegovi zgodovinski nazori krijejo z italijansko-fašističnimi, le da so gledani z nemškega stališča. Kakor italijanski fašizem vedno opravičuje svoje imperialistične težnje z zgodovino rimskega imperija, prav tako skuša sedanja nemška zgodovina prikazati Hitlerjeve zavojvalne namene kot osvoboditveno borbo arijske rase in kot ustvaritev pangermanskega edinstva, ki je že bil realiziran v svetem rimskem imperiju Nemškega naroda, v Metternichovem »Nemškem Bundu« in v predvojni deželni organizaciji Pruske in Avstro-Ogrske. Za nemški nacizem ni torej Srednja Evropa cona majhnih držav in narodov, v katerem Nemci živijo le kot manjšina, temveč je razkosan nemški teritorij.

Vse te namišljene neosvobodjene kraje obsega takozvana »bela karta«. Po njej pripada tudi Slovenija do Zidanega mosta Veliki Nemčiji. Da ni to morda kaka pomota, pričajo tudi neštete »znanstvene« knjige in brošure, ki globokoumno dokazujejo, da se naš narod sestoji iz Nemcev, Windtschev (?) in Slovencev. In da so Slovenci seveda v manjšini. Po Rosenbergovem mitu krvi, kot ideologiji arijske rase, je torej naša slovenska zemlja ona interesna sfera, ki pride slej ko prej na vrsto, da jo nemški fašizem »osvobodi«.

Če hočemo Slovenci prav razumeti »osvoboditvene želje« našega daljnega sosedu, moramo pregledati politično-ekonomsko težnje Hitlerjanske Nemčije. Kot znano, je Hitler prišel na oblast potom ameriškega in nemškega kapitala, posebno pa Kruppove vojne industrije. Vsa njegova ideologija je torej maskiran računski diktat velikapitala. Ako pregledamo današnji nemški katekizem »Mein Kampf«, ki deloma obsega Hitlerjeve ideje, še preden je prišel na oblast, in ga primerjamo z ekonomsko stisko tedanjega svetovnega kapitala, spoznamo v vseh njegovih blagodnekih idejah le goli finančni interes nekaj nemških kapitalističnih familij. Vojna industrija pred nastopom Hitlerja je bila na tleh. Opomogla bi se lahko edino tedaj, če izbruhne nova vojna, če se prebude v širokih vrstah naroda najnižji ljudski instinkti klanja in požigajnja, če se torej rodi herojski fašizem. V tem smislu je v Hitlerjevem »Mein Kampf« določeno začrtana zunanja politika: zveza z Anglijo in Italijo, propast Francije, kolonizacija in eksploatacija ruskega Vzhoda (torej boj s SSSR) ter rešitev iz neprijetnega oklepa demokracij z izhodom na jug (Drang nach Süden). Zveza z angleško demokracijo še do danes ni povsem realizirana, je pa nujno potrebna, če se nemški nacizem v slučaju vojne hoče ubramiti blokade in vloge svetovnovojnih centralnih sil. Zveza z Italijo zaradi sorodnosti režimov ni bila nikako vprašanje. Ekspanzivni germanizem na Vzhod si še ne upa odkrito napasti Sovjetske Zveze, pač pa je krog nje okužil države do napol fašistične stopnje. Marsikje mu to še ni bilo dovolj, zato je v Poljski osnoval ilegalna tabornišča, v katerih je vadal svoje simpatizerje za vstajo, v Danzigu so njegovi agentje pozaprli in pobili skoraj vse an-

tifašistične voditelje, v Romuniji je osnoval s svojim denarjem posebne udarne čete »Železno gardo«, na Madžarskem, kot pravkar doznavamo, je pričela nemška manjšina, ki se navdušuje za nemški nacizem, z židovskimi pogromi, podiranjem križev in rušenjem državnega reda; z japonskim paktom pa je hitlerizem zanetil sedanjo japonsko-kitajsko vojno, da bi s tem SSSR zaposlil na mandžurski meji. Padec francoske ljudovlade spretno pripravlja deloma z italijanske strani, deloma potom vojaškega udara generala Franca s španske strani. Izhod na jug preko ČSR, Avstrije, Madžarske, Jugoslavije, Bolgarije in Grčije pa si je zajamčil s spretnimi diplomatskimi in trgovskimi pogodbami ter z raznimi poizkusi nemško-fašističnih ali pa urodniško-fašističnih uporov.

Seveda je moral nemški narod drago plačati vse vojne predpriprave in inozemsko propagando. Doslej je življenjski standard nemškega prebivalstva padel za dvajset odstotkov, »toda jasno je«, piše »Banker«, »da nacistični strokovnjaki smatrajo to stanje še nadvse znosno in da pripravljajo novo znižanje do 20 odstotkov. To stanje bo doseženo nekako v dveh letih, če bo Nemčija nadaljevala svojo vojno politiko. Šele tedaj se bo standard preživljanja, kot trdijo radikalni nacisti, ki verjamejo na moralen uspeh stradanja, približal kritični meji.«

Kljub temu, da je nemški nacizem oropal svoje delovno ljudstvo za najnujnejša življenjska sredstva, mu vendar za njegov veliki podtalni načrt v tujih državah primanjkuje denarja, katerega je vložil v svojo vojno industrijo. Toda pomanjkanje sredstev ga za čuda ne ovira v njegovih inozemskih ilegalnih akcijah in propagandi, dokler ima opraviti s politično nezrelimi narodi, ki jim zadostujejo že gole fraze in laži.

V Jugoslaviji, kot sestavnemu delu nemške »težnje na jug« (Drang nach Süden) je le 55 milijonov Din nemškega kapitala, kar pomeni, da je Nemčija komaj na predzadnjem mestu tujega kapitala v naši državi. Vendar lahko mirno trdimo, da nima nobena tuja država tako odločujočega vpliva na našo politiko kot Nemčija. Pri nas kakor v drugih deželah si je znala Nemčija poleg hitlerizma osnovali tipičen urodniški fašizem. V Jugoslaviji je teh fašističnih skupinic kar cela vrsta, direktno vazal Berlina pa je jugoslovansko ljudsko gibanje »Zbor«, ki ga vodi »doslej še nekompromitirani« vodja (Führer!) Ljotić. Kdorkoli pozna ideologiji obeh gibanj in njihovo taktiko, zanj je vazalstvo našega »Zbora« dognano dejstvo, čeprav se doslej še ni spozabil tako daleč, kot vodja hrvaških fašistov-frankovcev dr. Buc, ki je hotel prepričati Hrvate, da so pravzaprav Germani gotskega pokolenja. Vpogled v gospodarske zveze »Zbora« z Berlinom pa nam je vsaj za trenotek dovolila Diamantsteinova afera z zagrebško »Tehnično Unijo«. Kljub temu, da je denar z Rajha precej skopo odmerjen, lahko v Jugoslaviji taka protinarodna fašistična gibanja obstojajo, ker jih bogato podpirajo domači kapitalisti, ki se dobro zavedajo, da je fašizem najučinkovitejše sredstvo svetovne reakcije. In tako so naši domači kapitalisti, čeprav se imenujejo nacionalni in ultrajugoslovanski, postali narodne izdajice, ki z Berlinom kujejo še hujše okove za domače delovno ljudstvo. F. 2.

Slovenski gospodar

Kmetijske zbornice in kmetje

Te dni so se sestali člani kmetijske zbornice, ki so bili izvoljeni 27. junija, na prvem sestanku, na katerem so pripravili potrebno za redno delo v tej ustanovi. Čeprav so kmetijske zbornice po svojem pomenu prevažne ustanove za kmete, vendar nismo pokazali niti za volitve, niti za prvo zasedanje prav nobenega zanimanja. Poklicane so bile v življenje za nas, toda brez nas in našega odločevanja. Zato pa kmetje pričakujemo od novih zbornic le majhne, ali pa prav nobenih koristi.

Slovenski kmetje hočemo takšno kmetijsko zbornico, v katero si bomo s tajnimi volitvami izvolili svoje zastopnike. Le takšni zastopniki bodo resnično predstavljali voljo in zahteve slovenskega kmeta.

Glavna naloga kmetijske zbornice bi morala biti, da bi v prvi vrsti upoštevala naše potrebe, ki jih je mnogo in so precej različne. Pri zbornici bi morali biti organizirani posebni oddelki za vinogradništvo, sadjarstvo, živinorejo, poljedelstvo, mlekarstvo, sirarstvo, perutninarstvo, čebelarstvo itd. Vse te panoge bi

morale imeti v zbornici vsaj po enega zastopnika, ki bi moral biti iz kraja, kjer je posamezna panoga najbolj razvita in so za njo dani najboljши pogoji.

Kar se strokovnjakov, ki so potrebni kmetijski zbornici, tiče, pa bi teh naj ne imenovala posamezne korporacije. Strokovnjaki bi morali biti plačani nastavljenici kmetijskih zbornic, ne pa člani. Naloge teh strokovnjakov bi bile samo v strokovnem delu za naše kmetijsko gospodarstvo.

Prva med dolžnostmi kmetijske zbornice bi bila decentralizacija raznih gospodarskih organizacij, organizacija urada za obveščanje kmetov o dnevnih cenah, prizadevanje za dvig moči konzumenta in preskrba sezonskih kreditov. Slovenski kmetje nujno potrebujemo za svoje posebne gospodarske razmere vsaj ekspozičure raznih centralnih organizacij. Tako nujno potrebujemo sedaj, ko se je sezona že pričela, ekspozičuro centralne organizacije za izvoz sadja. Ker je sedaj centrala v Beogradu, zvedo beograjski trgovci in prekupčevalci prvi za cene sadja in so tudi prvi, ki dobijo izvozna dovoljenja. Mi kmetje pa, ki komaj čakamo na izkupiček za sadje, smo zadnji. Le tako si lahko razlagamo, da se pojavljajo med nami razni beograjski meščetarji, ki kupujejo pri nas sadje in pri tem mastno zaslužijo. Zakaj je danes cena zgodnjemu sadju v nekaterih krajih dva dinarja, v drugih pa 75 par za kilogram? Slovenski kmetje, predvsem vinogradniki, nujno potrebujemo ustanovo za tipizacijo in izvoz vina. Takšna ustanova je nujno potrebna za štajerski del. Nadalje potrebujemo slovenski kmetje ekspozičuro za dodelitev kontingentov za izvoz živine in to po pokrajinah. Dosedaj nismo bili kmetje nikoli tako srečni, da bi dobili sami v roke izvozna dovoljenja za izvoz živine. Ta izvozna dovoljenja so dobile zadruga ali pa prekupčevalci, ki nas izkoriščajo in pri tem mastno zaslužijo na naš račun. Bolj kot kedaj bi nam bila kmetom potrebna organizacija mlekar-

stva, prav tako pa tudi urad, ki bi nas obveščal o dnevnih cenah. Kmetje smo zadnji, ki izvemo za gibanje cen naših pridelkov.

Slovenski kmetje se pa tudi predobro zavedamo, da je brezuspešno vse naše prizadevanje za dvig cen naših pridelkov, dokler se ne bo dvignila kupna moč konzumentov. Tudi se zavedamo, da bomo dosegli izboljšanje le, če se bomo skupno z industrijskim delavstvom in ostalimi delovnimi sloji borili za izboljšanje današnjega položaja. Le v skupnosti in vzajemnosti je moč in zato nam je nujno potreben skupni nastop brez vseh predsodkov. Delovni sloji smo steber naroda, smo steber države in so zato upravičene naše zahteve. Mi kmetje, se dobro zavedamo, da se naš položaj ne more in ne bo zboljšal vse dotlej, dokler ne bo dobil naš delavec in naš uradnik za svoje delo poštenega plačila. Ko bomo to dosegli, se bodo dvignile cene naših pridelkov ne glede na ugodne konjunkturo za izvoz. Danes namreč se regulirajo cene naših pridelkov po cenah izvoza. To se pravi, da nam tuji prekupčevalci diktirajo cene, namesto, da bi jih mi sami določili doma.

Slovenski kmetje smo radi centralizacije gospodarskih ustanov hudo udarjeni radi tega, ker vidijo te ustanove le najbližjo okolico. Tako so se na primer dvignile cene pšenice in koruzi na prizadevanje privilegirancev, vendar pa od tega nimamo mi kmetje nobenega haska, marveč škodo, ker moramo radi pomanjkanja žitaric kupovati pšenico. Ni pa ustanove, ki bi skrbelo za cene naših pridelkov. Godi se nam tudi krivica, ker moramo iz minimalnih izkupičkov za svoje pridelke financirati še centralne ustanove.

Približala se je sezona za izvoz sadja. Toda naše zadruga so mrtni in ne kažejo nobenega zanimanja, ker nimajo denarja. Zato bi bili nujno potrebni za naše zadruga sezonski krediti. Če teh kreditov ne bo, bomo tudi letos kakor vsa prejšnja leta izročeni na milost in nemilost oduškim prekupčevalcem. —ž.

Popravek

Župnijski urad v Litiji nam je v mnenju, da se nanaša članek »Beračeva smrt« nani, poslal sledeči popravek:

Ni res, da so našli v nekem hlevu v okolici Litije pred nekaj dnevi mrtvega berača, res pa je, da je poleg pod raznimi kozolci po litijskem polju kakih 14 dni, kakor je bilo naknadno ugotovljeno, slaboten, kakih 65 let star brezposelni mizar, katerega je ugledna litijska gospa spravila pod šupo na snažno slamo in oskrbela z odeljmi vis-a-vis svoje hiše ter ga hranila več dni.

Ni res, da bi gospodinja, ki se je prestrašila strahotne najdbe, obvestila cerkovnika, ki je stopil do domačega župnika, ter mu sporočil west, res pa je, da je prišla gori omenjen gospa sama k župniku, ki je dal takoj prepeljati še živega bolnika v sobo poleg župnijske pisarne, kjer ga je karitativni odsek preskrbel s popolnoma svežo posteljnino, zdravnikom in zdravili ter drugimi okrepčili. Župnik pa ga je ob 23. prevedel in mu oskrbel postrežnika za noči.

Ni res, da je bilo prvo župnikovo vprašanje, če ima berač kaj denarja, res pa je, da je župnik sam prevzel delne stroške za oskrbo »berača«.

Ni res, da mu je cerkovnik odgovoril, da berač najbrže ne bo imel ničesar pri sebi, da se je župnik obregnil, da ga vse to nič ne briga in če berač nima denarja, naj ga

pokopljejo kakor hočejo, res pa je, da ni župnik s cerkovnikom ničesar govoril o »beraču«, kakor to, da naj pripravi vse potrebno za previdenje. Župnik je pa šel bolnika pripraviti za spoved.

Ni res, da se je cerkovnik potrudil in preiskal truplo, ter našel v hlačenem žepu zašitih 700 dinarjev, res pa je, da ni imel cerkovnik s truplom ničesar opraviti, ker je za to povrební zavod, sicer pa je bil bolnik še živ in brez denarja, ker mu ga je bila pripravljena posoditi že omenjena gospa, da se odpelje domov, ko jo je prosil, samo da mu odleže.

Ni res, da je presenečen to sporočil župniku, ki je bil takoj pripravljen, opraviti pogreb, res pa je, da je župnik mrliča, ko je drugi dan opoldne umrl na njegovem stanovanju lepo oskrbovan za telo in dušo, po predpisanim času dostojno pokopal popolnoma zastoj brez vsakih presenečenj in skrbi, kar ni bilo prvič v župnikovem življenju in letos v njegovi župniji že drugi slučaj.

Res je, da so izvedeli za ta dogodek farani in širša okolica, ni pa res, da so se vsi zgrajali nad postopanjem domačega župnika in ni res, da so nastali v vernem ljudstvu resni pomisleki in dvomi, ker niso imeli za to nobenega povoda, kakor je razvidno iz povedanega, res pa je da so župnikovo postopanje in ravnanje odobraval.

Beleške

»Preprečiti moramo prodiranje komunistov na Vzhod«, je izjavil japonski zunanji ministar Hirota, da opraviči japonski napad na Kitajsko. Torej se še vedno reakcija poslužuje neklih »komunistov« za vojne napovedi in za svoje imperialistično divljanje nad delovnim ljudstvom. Upamo, da bo radi »komunistov« kmalu pričel tudi »Slovenec« simpatizirati z Japonci, ki branijo evropsko (?) kulturo pred boljševiškim barbarstvom.

V Nemčiji kljub najostrejšim prepovedim stavkajo, da si tako izsilijo košček boljšega kruha. Stavk se udeležujejo tudi hitlerjanski pristaši.

Spomenica nemških industrijev, ki se ne strinja s štiriletnim načrtom nemške vlade in povdara nemožnost avtarkile (politike, po kateri bi Nemčiji ne bilo treba nič uvažati), še dolgo ne pomenja, da so postali nemški kapitalisti načelni nasprotniki vojne, kakor so nekateri listi optimistično pisali. Saj brez pomoči Kruppa, Thyssena in drugih kapitalistov nacionalni socializem sploh na vlado ne bi prišel. Nemški kapital je slej ko prej imperialističen. Nasprotja so nastala le radi različnih nazorov glede priprav na veliko vojno. (Hospodarska politika).

Boj za akordne mezde v Nemčiji. Kakor pravi sam hitlerjevski list »Angriff« je postal boj za zvišanje akordnih postavk osrednja točka vsega boja v obratih. V tem vprašanju, v katerem skušajo delodajalci z zniževanjem akordnih postavk povišati svoje profite, se ustvarja v nemških obratih skupna fronta vsega delavstva, tako komunističnega kakor krščansko socialnega, pa tu-

di nacionalno socialističnega.

Zidje v Nemčiji. Ostri zakoni proti Židom v Nemčiji so splošno znani. Posebno če gre za »opasnost« za nemško raso«. Na drugi strani pa te »opasnosti« ni, če jim je nearijevec potreben, ali če ima dovolj močne prilatelje. Prijatelj ministra Odringa Milch je mogoč postati general avijatike, čeprav je njegov rodovnik sumljiv. Bronnen, ki se je preje imenoval Bronner, je postal intendant televizije. Tudi znana filmska igralka Leni Riefenstahl, ki uživa najvišjo protekcijo, ima židovsko babico. Vsa nemška devizna politika je delo nearijskega ravnatelja ministristva Wohlfahrta. (Centropress).

Padanje nezaposlenosti v Č. S. R. V enem samem mesecu je padlo število nezaposlenih od 365.060 na 304.345, torej za celih 80.715 delavcev. Te številke so tem pomembnejše, ker ne gredo, kakor v fašističnih državah, na račun oboroževanja.

Število poljedelskih kombajnov se je v Sovjetski Zvezi od 1936 do 1937 povečalo za 8000, t. j. od 14.000 na 22.000.

V Rusiji so od 1. julija padle cene mnogih industrijskih produktov za 10–25%. Gre za pletene izdelke, konfekcijo, galanterijo, pohištvo, glašbila šolske potrebščine in igračke. (Centropress).

Moskva je nadvse svečana sprejela sovjetske junake, pilote Čkalova, Badiukova in Bjeļakova, ki so preleteli ogromno progo iz Moskve v Severno Ameriko preko Severnega tečaja.

Vojna ali mir?

V vojni vidijo fašistične države edini izhod iz neznoznega notranjega političnega in gospodarskega položaja, hkratu pa tudi edino sredstvo za doseg smotrov, ki jih zasledujeta nemški in italijanski finančni kapital in zaradi katerih sta privedla fašiste na oblast: ponovno nasilno razdelitev sveta v prid fašističnih držav.

Kolikor fašistični podžigalci vojne danes za oboroženi spopad še niso dovolj pripravljeni, hočejo pridobiti na času, računajoč v prvi vrsti na neodločnost demokratičnih držav. Pri tem se poslužujejo vseh sredstev, ki naj služijo končnemu smotru: prvič, z diplomatsko in gospodarsko akcijo odtujiti predvsem sosedne agrarne države podonavskega bazena demokratskemu bloku zapadnih velesil in jih združiti v gospodarski blok, ki bi v primeru vojne služil Nemčiji in Italiji kot rezerva sirovin in poljedelskih pridelkov, brez katerih danes ni moči voditi vojne. V to svrhu služi tudi vsestransko podpiranje fašističnih gibanj v teh državah in širokopotezna propaganda na vseh poljih udejstvovanja. Drugič pa s politiko izvršenih dejstev preizkušajo občutljivost in potrpežljivost zapadnih demokratičnih držav, do zdaj na žalost v svojo korist. V to vrsto spada osvojitve Abesinije, vojaška zasedba Porenja in fašistična pustoševščina v Španiji. Kolikor ta politika izvršenih dejstev uspeva, toliko večja je pripravljenost fašistov za končni obračun s svetovno demokracijo, toliko večje so njihove rezerve sirovin in njihova borbeno sposobnost v materialnem pogledu.

V zadnji krizi politike nevmešavanja je ta taktika fašistov prišla popolnoma do izraza, dobila je celo najvišje službeno potrdilo. Hitler je na mitingu v Würzburgu brez okolišanj dejal, da nemška industrija rabi baskovsko rudo, zato mora Franko na vsak način zmagati. Na drugi strani pa je tudi politika zapadnih demokratičnih držav postala jasnejša in razumljivejša, zlasti pa politika Anglije. Dejstvo, da nemške in italijanske pustoševščine v Španiji ogrožajo položaj Anglije v Sredozemskem morju in na drugi strani prodiranje nemško-italijanskih namemniških čet v bogate rudnate pokrajine severne Španije, ki jih je doslej izkorišča-

la Anglija, vse to je imelo za posledico, da je angleški zastopnik v odboru za nevmešavanje in hkratu njegov predsednik, lord Plymouth, svoj glas proti svoji navadi na mah za nekaj tonov povsoli in precej odločno odbil zahteve Nemčije in Italije, katerih izpolnitev ne bi pomenila nič drugega kakor uradno potrditev in pospešitev nemško-italijanskih zavojevalcev in njihovega oprode, generala Franka.

Iz tega je jasno razvidno, kam merijo krogi, ki so danes v meščansko-demokratski Angliji na oblasti: nikakor ne morejo dopustiti, da bi se jim Nemčija in Italija vgnezdili na tako važni točki, kakor je ravno Pirenejski polotok. Odtod tako odločen nastop proti vsem poizkusom okrnitve politične celote Španije. Na drugi strani pa se tem krogom v Angliji zdi, da bi vlada kakega generala Franka, toda ne pod varuštvo Italije in Nemčije, ali pa vsaj kaka kompromisna konzervativnejša demokratska vlada, utegnila boljše čuvati angleške gospodarske koncesije v Španiji kakor pa današnja republikanska vlada, v kateri ima proletarijat pri soodločevanju o usodi svoje španske domovine po mišljenju teh angleških krogov le malce preveliko besedo. Zategadelj skuša Anglija v prvi vrsti doseči takšen kompromis, ki bi najbolje odgovarjal njenim interesom, odnosno, interesom vladajoče družbene plasti v Angliji. Njeno zadnje omahovanje je naravna posledica vsega rečenega: priznanje Franka kot vojskujoče se stranke, da, toda najprej odhod čet nemških in italijanskih osvajačev iz Španije, na drugi strani pa tudi tistih pravih prostovoljcev, ki so prišli v Španijo, da bi se na strani zakonite vlade borili za svetovno demokracijo.

Na drugi strani pa Francija, ki v pogledu zmage španske demokracije nad uporniškimi, izdajalskimi generali nima takih pridržkov ko Anglija, ne more in noče pristati na to, da bi se Franku priznala pravica vojskujoče se stranke, ker bi to pomenilo, da bi bil jutri te pravice deležen kak grof de la Rocque, Doriot ali pa kak drug hitlerjevski plačanec v Franciji, ki bo z oboroženo pomočjo sovražnikov Francije in francoske demokracije dvignil roko zoper francoski narod. Isto stališče, samo še bolj odločno, je zasto-

pal sovjetski predstavnik Majskij, ki je smatral priznanje pravice vojskujoče se stranke uporniku zoper voljo ljudstva že s čisto pravnega stališča za povsem nemogočo.

Danes prav za prav ne gre več za to, ali se bo politika nevmešavanja vzdržala ali ne, zakaj ta politika vsaj za eno stran praktično ni obstajala. Kolikor je formalno obstajala, so Nemci in Italijani s svojimi provokacijami storili vse, da jo tudi s te plati onemogočijo. Praksa je pokazala, da fašizem za danes napada samo tam, kjer ne pričakuje resnega odpora. Znano je, da je Hitler ob zasedbi Porenja naročil vojaškimi poveljniki, naj ob najmanjšem odporu angleških in francoskih vojaških oblastev zaukažejo umik. Odpora ni bilo in Hitler je zmagal. Tudi vojna v Španiji je to že večkrat pokazala. Oklevanje demokratičnih sil vodi fašizem od uspeha do uspeha in končno v sigurno vojno.

Sin pokojnega hrvaškega narodnega voditelja, Vladimir Radić, je 7. junija t. l. zapisal v svojem listu »Narodni Val«: »Ostalo je le še edino upanje, da se reši in ohrani dragi mir. To je najtesnejše in najbolj prijateljsko sodelovanje velikih zapadnih demokracij, sodelovanje francoske republike in Velike Britanije«. S tem se popolnoma strinjamo. Dejstva pa nam pričajo, da bo to sodelovanje tem tesnejše in da bo odpor proti fašističnim podžigalcem vojne tem uspešnejši, če bo delavstvo, združeno v enotni fronti, kot odločilen činitelj v državi, soodločalo o usodi domovine in demokracije in prekrizalo račune tistih, ki so pripravljani na vse kompromise s fašizmom in jim ni mar za obče koristi vsega ljudstva. Dosedanja akcija za mir je dokazala tole: kolikor širša je demokracija in kolikor večji je vpliv delavstva in vsega delovnega ljudstva kot najbolj brezkompromisnega čuvarja miru na notranjedržavno življenje, kolikor trdnjša je enotna fronta ljudstva proti vojni in fašizmu, toliko odločnejša je tudi zunanja politika in pravcu dela za mir in resnični sporazum med narodi. Enotnost delovnega ljudstva vobče, delavskega razreda pa še posebej, je v borbi za mir neprecenljive važnosti!

zemljo, povsod, kamor pogleda človek, je protekcija kakor blagor tistega, ki ga spremlja njen dih.

Protekcija je povsod, v gledališču, v kinu, pri športnih tekmah, v šoli, v cerkvi, pri podeljevanju koncesij, gostiln, služb, pri izletih, pri prepirih, povsod je podpis protekcije.

Protekcija je mati brezposelnosti.

Ali je med nami še kdo, komur to ne bilo jasno. Poskusite! Poskusite dobiti službo brez protekcije, kakršnokoli službo. Brez protekcije boste ostali na cesti. Poskusite uveljaviti samo svoje sposobnosti, kot arhitekt, pesnik, pisatelj, če ne bo imela vmes svojih krempelj protekcija. Vaše delo bo v kljub znanju in umetniški potenci zavrženo, nepriznано. Protekcija je prostitutka značajev. Če hočeš biti deležen protekcije, moraš pljuniti na svoj nazor, če je drugačen kakor je nazor vladajoče klike, močnejših po položaju. Protekcija je vzgojiteljica hlapčevstva, brez značajnosti, hinavščine, denuncijanstva. Protekcija je sila, ki ima dostop povsod in je strašnejša kakor črna kuga.

In kaj je najčudovitejšega pri protekciji? Ženska! Ženska je gibčnejša od moškega. Ko je bila pograna v brezposelnost, se je pričela zavedati svoje moči in je protekcija takorekoč okovala v svoje mreže. Ne poudarjamo tega brez dejstev. Stopite v čakalnico, kjer iščejo ljudje zaposlitve, v pisarno, kjer si hočejo ljudje izposlovati to ali ono, povsod boste ponavadi opazili žensko. In čim mlajša, čim lepša je, tem večji vpliv ima na tistega, ki daje in o čem odloča. Trditi smemo, da podlega moškost ženskosti. Ženska je ponavadi zvita in zna pravično in učinkovito postaviti svoj »jaz«. Moški pa pod silo navidezne manjvrednosti pozablja na svoj »jaz«. Ženski je potrebno samo potrpati in potem je vse odvisno od njene gibčnosti in prisebnosti. Odlično pozna moške slabosti, ki jih je korupcija okuzila. Te slabosti izkorišča do neverjetnosti. Tam pa, kjer je protekcija oblečena v žensko krilo, tam je njen uspeh učinkovitejši.

Ni čudno, če je v danih okoliščinah danes vsa človeška družba kakor v omotici, ko drug drugemu ne zaupa, ko je toliko brezposelnih, kmečkih, delavskih in intelektualnih sil. Vsak ne more biti deležen protekcije. Protekcija skrbi, da dobe službo »bolj potrebni«, a ne »bolj sposobni«. Na ta način ustvarja protekcija poseben svet. Ustvarja družabni sloj, ki živi v dobroti in blagostanju, med tem pa na drugi strani gladujejo množice. To rodi zavist in mržnjo. Postav in zakonov nikdo ne spoštuje več. Ne po svojih službenih letih, po svoji sposobnosti, pač pa po protekciji napreduje človek. Ne čislajo te po državljanski enakopravnosti, marveč po tvojem pripadnosti vladajočim klikam.

Protekcija ubija eksistence. Ustvarja nemoralo, upore in neusmiljeno ruši značaje. Družba te ne sodi po tvojem žuljavem delu, po tvoji duševni sposobnosti in veličini. Veljaš samo toliko, kolikor je vredna danes ali jutri tvoja legitimacija. Protekcija je doma povsod. Tam, kjer žida šušti, kjer platno hrešči. To je velika kuga, hijena družbe, moderna gobavost, ki se z neverjetno naglico širi in rase.

Protekcija ni priporočilo. Priporočamo lahko tega ali onega človeka, to ali ono zadevo. Toda priporočati sme le tisti, ki sam jamči. V priporočilu jamči človek s svojo častjo, s svojim človeškim dostojanstvom za tistega, ki ga priporoča. Priporočilo pa je nekaj prav nasprotnega od protekcije. Za protekcijo se skriva nesposobnost in slaba kvaliteta in celo falotovstvo protežiranca. Ta protekcija ima za sluge, da so zasedli odlična in navadna mesta nesposobni in kvaliteto manj vredni posamezniki. Dobri značaji in sposobni pa životarijo. Radi tega trpi človeška družba in morala.

Protekcija je zmaj z nešteti glavami in z ogromnimi krempliji. Mogočna je in nepremagljiva. Kogar se dotakne, je okužen in zastrupljen. Protekcija je polip, ki objema vedno bolj in bolj človeško družbo. Protekcija je krivec in povzročitelj nemoralne s katero so zvezani ogromni materialni izdatki. Protekcija je eden najglavnejših krivcev bede in trpljenja delovnega ljudstva.

Kdo bo odpravil protekcijo?

Gibanje, ki vstaja širom sveta, gibanje delovnega ljudstva, skupnost in vzajemnost delovnih množic, ki se bore za poštenje in pravico, to gibanje bo ugonobilo to črno kugo. Verujmo v to gibanje in delajmo zanj vsi, ki hočemo živeti.

Naša kultura

Junaštvo, požrtvovalnost, discipliniranost in druge fašistične čednosti . . .

Kino, to je lubeznost . . .
Kino, to so tudi veliki igralci.
(Ehernburg: Tovarna sanj.)

Tako je bilo: do ogabnosti sentimentalna, cenena erotika in neokusno kričava popularnost filmskih »zvezd« so bile bistvene sestavine vsega tistega, kar je šlo pod imenom »film«. Filmski mogotci so odkrili v duševnosti današnjega od ubijajočega dela izmučenega in od gospodarskih skrbi izčrpanega malega človeka vse njegove skrite in tihe želje ter mu jih vsaj za dve uri, ko so ga iztrgali iz pekla vsakdanjosti, navidezno izpolnili. Tu so našle tovarniške delavke, modistke, frizerke in šivilje nenadoma lahkotne, na nizu srečnih naključij sloneče rešitve iz sveta beraških plač in muhavih odjemalk. Ne borba za pridobivanje boljših življenjskih pogojev sebi in tovarišicam v poklicu, ampak stremenje, da zapustijo — po možnosti radi poroke s kakim bogatašem ali celo svojim šefom — tovarišice in postanejo nekaj več od njih, prav kakor njihove današnje muhabe odjemalke — to je miselnost, ki se vtihotapila v njihove možgane ter zavrla njih borbenost za koristi okolja, iz katerega so izšle.

Od tega so imehi mogočniki dvojno korist: Navdušenje in ganjenost so dobro vnovčili, miselnosti tistih, katerih zavisti in maščevanja bi se imeli bati, pa so zaposlili z nenevarnimi sanjarijami.

Toda danes to ne zadostuje več. Danes je vse polno ljudi, ki si niti najcenejše filmske zabave ne morejo privoščiti. Pri teh ljudeh bi moglo nastati razpoloženje, ki bi mogočnikom tega sveta

lahko postalo neprijetno. Treba se je zavarovati. Ni dovolj, da obiskovalce kina le uspavajo z erotičnimi sanjarijami. Treba jih je navdušiti in pripraviti do prave aktivnosti v prosep »občečlovečanskih idealov« (tako se po navadi »bolj nobel« imenujejo koristi mogočnih izkoriščevalcev).

In tako nas film danes navdušuje za junastvo, požrtvovalnost, discipliniranost, visoko etično vrednost in rasno večvrednost — nemškega fašizma.

Maribor je, pravijo, na državni meji; v Mariboru, pravijo, imamo med gospodo precij Hitlerjevih odkritih pristašev in tajnih agentov — in vendar (ali morda celo prav zato? Saj taki filmi »gre-do«) imamo v Mariboru toliko nemških filmov, da so nam mogli s filmi francoske in druge produkcije postreči šele v poletni sezoni.

Koliko čeških filmov so vrteli pri nas?

Jaroslav Dolar.

NOV RAZPIS ZVEZE DELAVSKIH PEVSKIH, GLASBENIH IN UMETNIŠKIH DRUŠTEV JUGOSLAVIJE V ZAGREBU.

Zveza delavskih pevskih, glasbenih in umetniških društev Jugoslavije v Zagrebu razpisuje ponovno natečaj za kompozicije moških zborov pod naslednjimi pogoji: 1. Besedilo mora biti vzeto iz življenja delovnega ljudstva ter po usmerjenosti kakor tudi po načinu izražanja v skladu s sodobnimi pojmovanjem in občutjem delovnih slojev. — 2. Glasba naj bo enostavna, jedrnata, brez katerihkoli tehničnih težkoč, 3-4-glasna, po možnosti na osnovi prvih narodnih popevk. — 3. Izvajanje kompozicije mora trajati najmanj 5 minut in je skladba lahko tudi ciklus nekaj zborov. — 4. V oceno predložena dela, odnosno skladbe morajo biti še neizvajana in

se oddajo pod šifro. Točno ime in naslov pa je navesti v zalopljeni kuverti (z označbo šifre), ki se odpre šele po izvršeni ceni žirije. — 5. Nagrade so sledeče: I. 1500 Din, II. 800 Din, III. 600 Din. Nagrada dela ostanejo last zveze, ki si obenem pridržijo pravico odkupa nenagrajenih del in to šele po predhodnem sporazumu z dotičnim skladateljem. — 6. Rok natečaja do 30. septembra 1937. Ocenevalno komisijo tvorijo gg. prof. Zlatko Grgošević, dr. Pavel Markovac in prof. Mladen Pozajić. Natančnejše informacije in predaja del v Zveze grafičnih delavcev Jugoslavije, Zagreb, Primorska ul. 2-1. od 9-12. ure predpoldne (ali po pošti). Pošiljke je opremiti z označbo: Za razpis Zveze del. pevskih, glasbenih in umetniških društev Jugoslavije.

Protekcija

Moderna kuga, ki zastruplja in mori današnje človeško družbo.

Magična je beseda »protekcija«. Najtrša srca omehča in najbolj komplicirana vrata odpira. S protekcijo, če jo človek ima, postane slaven in ugleden, bogastvo teče, skrbi beže. Brez protekcije pa je človek izgubljen in obsojen na propadanje in pogin. Brez protekcije je človek — nič.

Povsod in ob vsaki priliki je protekcija neobhodno potrebna. Ta magična, čudežev polna beseda se je rodila takoj po vojni, ko se je prvič slišala beseda »korupcija«. »Korupcija« je bila, ki je rodila protekcijo. Brez protekcije je korupcija nemogoča in brez korupcije bi ne moglo biti protekcije. Po svojem bistvu pa je protekcija negativna. Negativna je tudi po svojih posledicah. Brez protekcije ni kruha, ni življenja.

V poslednjih letih pa je orožje tudi vladajočih klik. Čudežev polna in magična je beseda protekcija.

Protekcija se je prilepila povsod, na vsakem kraju, pri vsakem koraku, v trgovini, obrti, industriji,

da ne omenjamo višjih mest, v slehernem uradu, povsod, kjer iščejo ljudje služb, povsod, kjer iščejo ljudje hitrih rešitev. Protekcija je doma na suhem in na morju, v zraku in pod

